

GRUP DE TREBALL

Del 9 de febrer a l'11 d'abril de 1999

Aquesta exposició reuneix, per primera vegada, tota la producció existent del *Grup de Treball*, incloent-hi obra original i documentació diversa. Aquest material, que ha estat donat recentment al MACBA, s'exhibeix conjuntament amb el que ja pertany a la Col·lecció del museu, procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya.

Constituint per diversos artistes, escriptors, cineastes i crítics (Francesc Abad, Jordi Benito, Jaume Carbó, Maria Costa, Alicia Fingerhut, Xavier Franquesa, Carles Hac Mor, Imma Julián, Antoni Mercader, Antoni Munné, Muntadas, Josep Parera, Santi Pau, Pere Portabella, Àngels Ribé, Manuel Rovira, Enric Sales, Carles Santos, Dorothée Selz i Francesc Torres), el *Grup de Treball* va aparèixer en el tens panorama català de principis dels anys setanta, amb el rerefons d'una dictadura que començava a transmetre símptomes de decadència.

Des de la participació en la Secció d'Art de la Cinquena Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent (1973), on va realitzar la seva primera intervenció sota el nom de *Grup de Treball*, fins al 1975, quan va ser seleccionat per a formar part de la Biennal de Paris, els treballs d'aquest col·lectiu es van caracteritzar per un acusat caràcter reivindicatiu, un qüestionament dels canals artístics tradicionals i una notable preocupació informativa sobre els corrents artístics del moment.

Aquesta exposició permet, d'una banda, reconstruir els gairebé tres anys d'incessant activitat del *Grup de Treball* i, de l'altra, calibrar l'autèntica dimensió dels seus plantejaments respecte a la situació artística catalana de la dècada dels setanta, així com les seves connexions amb el context internacional.

Amb motiu de la mostra s'està preparant un llibre que inclourà 11 projectes del Grup de Treball documentats i explicats; un text d'Antoni Mercader sobre l'art conceptual a Catalunya (que va escriure per a l'exposició "Idees i actituds" del 1992 i que ara ha revisat i ampliat) i un altre de Pilar Parcerisas que analitza i comenta el paper de Grup de Treball. Finalment, s'inclourà una bibliografia sobre el tema.

Està previst que aquest llibre es presenti coincidint amb la taula rodona que, en el marc del programa d'activitats paral·leles a l'exposició, es celebrarà a MACBA el dia 25 de març, a les 19:30 hores. En aquesta taula rodona -en la que s'examinaran les repercussions que les accions del Grup de Treball ha tingut en l'art espanyol i la lectura que ara s'en pot fer- hi participaran Valeriano Bozal, Victòria Combalia, Marcelo Expósito, Simón Marchán i Pilar Parcerisas.

D'altra banda, la programació de vídeo del museu corresponent als mesos del febrer i març gira entorn de l'obra en aquest suport i dels documentals d'alguns dels artistes que van formar part del Grup de Treball, amb una selecció procedent dels propis artistes i de la videoteca del MACBA. Es podran veure vídeos de Muntadas (10 de febrer), Francesc Abad i Carles Santos/Pere Portabella (11 de febrer), Video-Nou (3 de març) i Francesc Torres (4 de març).

Les sessions de vídeo es fan a l'Auditori del museu, a les 20h. i l'entrada és lliure.

Un cop finalitzada l'exposició del Grup de Treball al MACBA, dues de les obres que l'integren es cediran en préstec al Queens Museum of Art de Nova York, que les ha seleccionat per formar part d'una mostra sobre art conceptual: "Conceptualist Art: Points of Origin 1950s - 1980s", de l'abril de 1999 al maig del 2000.

Exposició produïda pel Museu d'Art Contemporani de Barcelona
amb la col.laboració del Centre d'Art Santa Mònica

Assessorament: Antoni Mercader

Coordinació i documentació: Valentín Roma

Acte d'inauguració: Dimarts, 9 de febrer, a les 19:30 hores.

Obertura al públic: Del dimecres 10 de febrer a l'11 d'abril de 1999

Horaris del museu:

Laborables, d'11 a 19:30h.

Dimarts, tancat.

Dissabtes, de 10 a 20h.

Diumenges i festius, de 10 a 15h.

Cronologia del GRUP DE TREBALL

1973

Febrer-març

Informació d'Art Concepte 1973 a Banyoles, Llotja del Tint, Banyoles.
Participen, mitjançant projectes, accions, treballs i debats, alguns dels artistes i crítics que, posteriorment, formaren el Grup de Treball.

Març

Antoni TÀPIES, "La creación. Arte conceptual aquí", *La Vanguardia*, 14 de març de 1973

Arran d'aquest article d'Antoni Tàpies "La creación. Arte conceptual aquí", publicat al diari La Vanguardia el 14 de març de 1973, s'inicia una polèmica que va durar fins novembre del mateix any entre Tàpies i el Grup de Treball.

Març-abril

TRA 73, Col·legi d'Arquitectes, Barcelona. Un seguit d'artistes que, més tard, integraren el Grup de Treball s'autoexclueix de la mostra per divergències en la significació d'aquesta i en els criteris de selecció dels participants.

Abril

Cartell *Repressió*

El col·lectiu "Solidaritat amb el Moviment Obrer" realitza l'edició. El cartell és distribuït clandestinament per a recaptar fons.

Juny-juliol

Anunciamos...

Sèrie d'articles publicats al diari *La Vanguardia* per alguns membres del grup.

Agost

Secció d'Art de la Cinquena Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent, Girona.

Primera aparició del Grup de Treball sota aquest nom. Les activitats desenvolupades comprenen conferències, una exposició de treballs, un centre d'informació, participacions d'alguns artistes del grup i un catàleg-publicació amb textos programàtics, propostes individuals i la obra *Treball col·lectiu sobre els artistes participants a Documenta 4* (1968) i *Documenta 5* (1972) a Kassel.

Octubre

Institut Alemany de Barcelona

El Grup de Treball elabora una proposta per a col.laborar en la programació de les activitats del centre, dirigit pel Dr. Hans Peter Hebel. Durant el curs 1973-1974 es realitzen nombroses conferències, reunions, textos i discussions entorn el fet artístic i l'avantguarda on participen artistes, crítics i teòrics.

Novembre

Informació d'Art, Llibreria de la Rambla, Tarragona.

Seguint el model creat a *Informació d'Art* (Banyoles, febrer-març de 1973), aquesta mostra presenta dos sectors diferenciats: un de documental (revistes, informació audiovisual i textos del propi grup) i un altre amb treballs individuals dels integrants del Grup de Treball.

Desembre

Informació d'Art, Institut Industrial, Terrassa.

Aquesta exposició recull la tipologia de les anteriors mostres titulades *Informació d'Art* (Banyoles, febrer-març 1973, i Tarragona, novembre 1973) tot incloent-hi un catàleg amb un text-manifest de presentació i l'obra *Treball col.lectiu: verificació de la distribució de 44 professions entre 113 persones segons una nota apareguda últimament a la premsa*.

1974

Gener

Mostra d'Art Realitat, Col.legi d'Arquitectes de Barcelona

El grup participa en aquesta mostra que aplegava, també, a a un gran nombre d'escultors i pintors. Al cartell de l'exposició es denomina al Grup de Treball com a Equip Conceptual.

Institut Alemany de Barcelona

El Grup de Treball realitza una ponència titulada "Art i context" per a discutir textos elaborats amb motiu de la "Cinquena Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent" (1973) i de "Terrassa, Informació d'Art" (1973).

Febrer

Aidez l'Espagne, seu del col.lectiu C.I.S.E. "Comité d'Information et de Solidarité avec l'Espagne", París

El Grup de Treball col.labora amb aquest col.lectiu de solidaritat amb les víctimes de la repressió política espanyola presentant un document que recull la polèmica amb Antoni Tàpies.

Març

Encuesta a 24 galerías de arte de Madrid, Madrid.

Aquesta obra inèdita es realitza arran de l'estada del Grup de Treball a Madrid per a la preparació de *Nuevos Comportamientos Artísticos* (maig 1974).

Nuevos Comportamientos Artísticos, Institut Alemany de Madrid.

El Grup de Treball participa activament en el cicle de conferències, accions, col.loquis i documentació organitzat per l'Institut Alemany de Madrid i Barcelona.

Maig-juny

Noves tendències a l'art, Foment de les Arts Decoratives (FAD), Barcelona.

El Grup de Treball presenta un comunicat unitari entre diversos sectors de l'art i la cultura dintre del cicle de conferències entorn del cinema, el teatre, la plàstica, la literatura i la fotografia organitzats per l'Institut Alemany de Barcelona i el FAD.

Juny

Galerie des Locataires, Nova York.

El Grup de Treball renuncia a participar-hi mitjançant un text en el qual s'expliquen les divergències amb els sistemes d'exhibició i selecció d'artistes de les galeries d'art.

Juliol

El sector dels plàstics

Amb aquest text s'inicien una sèrie de comunicats ("Muestra de Arte Nuevo", revista *Wagen*, rèpliques a articles del diari *La Vanguardia*...) amb els quals es preten constituir l'anomenat "Servei permanent de resposta a la premsa".

Octubre

Mostra d'Art Múltiple, Foment de les Arts Decoratives (FAD) amb el patrocini de Renta Catalana, Barcelona.

Després de fortes pressions el Grup de Treball aconsegueix presentar, com a obra plàstica, un text mecanografiat on es critica durament l'organització i la selecció de certàmens d'art.

Hivern 1974-1975

Revista *Qüestions d'Art*, nº 28

El Grup de Treball rep l'encarrec de confeccionar un número extra d'aquesta revista. Es presentaren una antologia de textos i actuacions del grup (inclosa la coberta), diverses col.laboracions individuals, un text-manifest a la contracoberta i l'obra *Treball col.lectiu: Proposta a la crítica*.

1975

Març

Galeria Adrià, Barcelona

Amb el catàleg-diari dedicat a l'obra de Josep Guinovart el Grup de Treball elabora un text amb el qual es demana una major implicació ideològica de l'artista.

Abril

Granollers, vila oberta, Granollers del Vallès.

El Grup de Treball assumeix el comissariat de l'exposició i realitza una tasca d'anàlisi de la situació artística de la ciutat de Granollers.

Homenatge a l'arquitectura, Col.legi d'Arquitectes, Barcelona.

El Grup de Treball presenta una obra elaborada damunt el cartell de l'exposició on analitza la seva participació.

Setembre

IX Biennial des Jeunes de Paris

El Grup de Treball presentà *Document. Travail sur la presse illégale des Pays Catalans*, un anàlisi de la situació de la premsa clandestina catalana a partir d'imatges i gràfics amb exemplars de les principals publicacions d'aquest tipus.

1976

Juliol

Biennial de Venècia, Pavelló Central dels Giardini di Castello, Venècia.

El Grup de Treball participà amb *Document. Travail sur la presse illégale des Pays Catalans*.

1977

Desembre

Biennial de Venècia. Avantguarda artística i realisme social a l'Estat Espanyol, 1936-1976, Fundació Joan Miró, Barcelona

Encara que el Grup de Treball va finalitzar els seus treballs col·lectius amb la proposta presentada a la IX Biennial des Jeunes de Paris, participa en aquesta exposició amb *Document. Travail sur la presse illégale des Pays Catalans*.

1980

Juny-octubre

Cien años de Cultura Catalana, Palacio de Velázquez del Retiro, Madrid

En aquesta exposició es mostren textos programàtics, documentació i alguns treballs elaborats pel Grup de Treball.

1992

Gener-març

Idees i actituds. Entorn de l'art conceptual a Catalunya, 1964-1980..., Centre d'Art Santa Mònica, Barcelona.

Es presenten gran part dels treballs elaborats pel Grup de Treball, opinions posteriors d'alguns dels seus membres i un text de caire històric on és revisada la trajectòria del grup.

GRUP DE TREBALL

Llista d'obres

1. Anunciamos

1973

13 fulls de paper de diari i retolador

Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

Es tracta d'un conjunt de disset anuncis publicats al diari *La Vanguardia* entre els mesos de juny i juliol de 1973. Utilitzant el mateix patró narratiu de l'anunci d'ocasions, o fins i tot de l'anunci de contactes entre persones, aquest treball planteja, d'una banda, una actuació d'interferència en l'àmbit de la premsa, i de l'altra, una mena de paròdia irònica dels signes visuals característics de la censura.

2. Champ d'attraction. Document. Travail d'information sur la presse illégale des Pays Catalans

1975

Paper fotogràfic (textos i gràfics)

Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

Exposat per primer cop a la IX Biennial des Jeunes de París (1975) i, més endavant, a la Biennale di Venezia (1976) i a l'exposició *Biennial de Venècia. Avantguarda artística i realitat social a l'Estat espanyol 1936-1976* (1976-1977), aquest treball planteja una anàlisi de la situació de la premsa il·legal catalana per mitjà d'imatges, gràfics, textos i una àmplia selecció d'exemplars de publicacions clandestines.

La promulgació de la llei antiterrorista de 1975 i la implantació de l'estat d'excepció va obligar a presentar la proposta sense firmar, la qual cosa va desencadenar, un cop acabada la Biennial de París, el final de les activitats del **Grup de Treball**.

3. Cartell del col·lectiu Solidaritat amb el moviment obrer

1973

Paper imprès

Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

Editat pel col·lectiu Solidaritat amb el Moviment Obrer per recaptar fons, aquest cartell va ser distribuït clandestinament amb motiu de l'aniversari de la proclamació de la Segona República. Aquesta proposta, que recull les entrades "repressió", "repressiu-iva" i "repressor-a", extretes del Diccionari General de la Llengua Catalana de Pompeu Fabra, rememora els treballs que reflexionen al voltant de la relació entre llenguatge i art.

4. Recorreguts

1973

Impressió, letraset, collage fotogràfic i tinta sobre cartolina

Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

Preparat amb motiu de la participació del **Grup de Treball** a la *Mostra d'art realitat* (1973), aquest treball proposa diferents lectures d'un mateix recorregut efectuat per 113 persones entre els dies 28 i 31 d'octubre de 1973 a Barcelona.

La primera lectura és una comparació entre les mesures d'un plànol i les de la mà o la cama. La segona és una constatació de la diferència de temps que necessita un vehicle de motor per recórrer el mateix espai en hores diferents. Finalment, la tercera lectura és un amidament realitzat amb els sistemes que s'utilitzen habitualment per fer plànols topogràfics i corbes de nivell.

Es tracta, per tant, d'un treball en el qual la fragmentació substitueix, d'alguna manera, el concepte tradicional de l'obra perfectament delimitada. La idea de registre, de crònica, encobreix un qüestionament tant del subjectivisme excessiu com de la precisió absoluta, i dóna lloc a un tipus de treball que recorda les experiències urbanes dels situacionistes.

En darrer lloc, convé destacar la referència obliqua a la detenció per la policia dels 113 membres de l'Assemblea de Catalunya, els quals van fer el mateix itinerari que es proposa a *Recorreguts*, des de l'església de Santa Maria Mitjancera fins a la comissaria de Via Laietana i, posteriorment, fins a les corresponents presons d'homes i dones.

5. Text per a Renta Catalana

1974

Dos fulls mecanografiats

Col·lecció MACBA. Procedent del Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya

Amb ocasió de la *Mostra d'art múltiple*, patrocinada per Renta Catalana, el **Grup de Treball** aconsegueix presentar un text mecanografiat com a "obra d'art". En aquest text es critica durament l'organització dels certàmens artístics, l'oportunisme dels intel·lectuals que els conceben i els seus criteris de selecció.

6. Encuesta a 24 galerías de arte de Madrid

1974

Plànol de la ciutat de Madrid, fulls mecanografiats i material fotogràfic

Col·lecció MACBA

Aquest treball inèdit conté una enquesta a vint-i-quatre galeries de Madrid, com també el material preparatori que es va utilitzar per dur a terme aquesta intervenció.

Per mitjà d'una sèrie de preguntes punyents que aprofundeixen en les interrelacions entre art i poder econòmic, la proposta pretén evidenciar la funció eminentment mercantilista de les galeries d'art, subratllant especialment la seva manca de criteri artístic i qüestionant els seus mecanismes de promoció.

7. Revista *Qüestions d'Art* núm. 28

1975

Paper imprès

Col·lecció MACBA

A partir d'un encàrrec de la mateixa revista, el **Grup de Treball** va elaborar un número extra d'hivern (1974-1975) de *Qüestions d'Art*, que conté col·laboracions individuals, una antologia de textos i actuacions del grup (inclosa la coberta), un text-manifest a la contracoberta i el projecte *Treball col·lectiu: Proposta a la crítica*, que consistia en enviar a diversos crítics un conjunt de textos del **Grup de Treball** perquè els comentessin i després se'n van publicar les respostes rebudes.

8. *Homenatge a l'arquitectura*

1975

Paper imprès

Col·lecció MACBA

Aquesta intervenció es va dur a terme utilitzant com a suport el cartell oficial de l'exposició *Homenatge a l'arquitectura*. A partir d'una espècie de diagrama conceptual, el **Grup de Treball** analitza la seva participació i ataca frontalment les estructures d'organització de la mostra i els seus mecanismes de control sobre els artistes.

9. *Film col·lectiu*

1974

Videoprojecció (44 min.)

Col·lecció MACBA

Concebut epistolament, aquesta proposta s'exhibeix en un estat que reflecteix els procediments de treball del grup. Així, entre les diferents propostes, l'única que es va arribar a realitzar és l'elaborada per Carles Santos, mentre que les aportacions de Francesc Abad, Dorothee Selz i Antoni Mercader són filmacions sense muntar. A tot això, caldria afegir els treballs de Jordi Benito i Muntadas, que formaven part d'aquest projecte de pel·lícula, però que avui no se sap on són.

Finalment, convé destacar l'aparició, intercalada, d'unes filmacions de manifestacions polítiques realitzades pel Grup de Producció, que col·laborava habitualment amb el **Grup de Treball** i que, de manera fortuïta, han aparegut en aquesta cinta.

10. *Treball col·lectiu sobre els artistes participants a Documenta 4 (1968) i Documenta 5 (1972) a Kassel*

1973

Vuit fulls fotocopiats

(S'inclou al dossier de la Cinquena Universitat Catalana de Estiu de Prada de Conflent)

Col·lecció MACBA

Aquest treball forma part del catàleg-publicació preparat pel **Grup de Treball** per a la Cinquena Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent (1973) i pretén verificar, a partir de l'*Annuaire International des Ventes 1973*, la cotització dels artistes que

van participar a Documenta 4 (1968) i Documenta 5 (1972) de Kassel, utilitzant com a referència el preu pel qual es van vendre les seves obres entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 1972.

Com si es tractés d'un índex borsari, aquestes llistes d'artistes i cotitzacions plantegen una clara denúncia de la difusió de l'art davant dels canals establerts i, en concret, davant de l'interès dels grans certàmens -a l'estil de Documenta- per imposar discursos estètics i promocionar uns artistes en detriment d'uns altres.

11. Treball col·lectiu que consisteix a verificar la distribució de 44 professions entre 113 persones segons una nota apareguda últimament a la premsa 1973

Set fulls mecanografiats

(S'inclou al dossier-catàleg de la mostra *Terrassa, Informació d'art*)

Col·lecció MACBA

Aquesta obra és una distribució de les professions dels 113 membres de l'Assemblea de Catalunya -dos dels quals pertanyien al Grup de Treball-, que van ser detinguts a l'església de Santa Maria Mitjancera de Barcelona l'agost de 1973.

Es tracta per tant d'una proposta en què la denúncia concreta s'aborda a partir de procediments relacionats, d'alguna manera, amb la poesia visual.

12. Aquesta seqüència pretén reproduir l'aspecte de les mostres organitzades pel Grup de Treball, com també els seus peculiars procediments expositius.

1-8. Imatges de l'exposició *Terrassa, Informació d'Art* (Terrassa, desembre de 1973)

9. Imatge de l'exposició *Granollers, vila oberta* (Granollers, abril de 1975)